

2:12-14 Teshuvah is still possible

1. Yeshayah 58:5-9

2. Mishnah, Taanit 2:1

סדר תעניות כיצד מוציאים את התיבה לרחובה של עיר ונותנים אפר מקלה על גבי התיבה ובראש הנשיא ובראש אב בית דין וכל אחד ואחד נותן בראשו הזקן שבהן אומר לפניו דברי כבושין אחינו לא נאמר באנשי נינוה (יונה ג') וירא אלקים את שקם ואת תעניתם אלא וירא אלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה ובקבלה הוא אומר (יואל ב') וקרעו לבבכם ואל בגדיכם:

What is the order of fasts?...The elder among them speaks words of rebuke: Our brothers, it does not say regarding the people of Ninveh, "Gd saw their sackcloth and fasts," but rather, "Gd saw their deeds, for they had returned from their evil path." And in the Prophets it says, "And tear your hearts, not your clothes."

3. Yonah 4:2 and 3:9

2:15-17 The third fast (1:14, 2:12, 2:15); Divine "suffering"

4. Devarim 20:7 and 24:5

The impotence of korbanot

5. Radak 2:14

מי יודע אולי ישוב הקל יתברך ונחם ואעפ"י שאמרנו כי ממדותיו הוא שנחם על הרעה ואין ספק בזה אעפ"י כן אם רבו העונות לא ינחם עד שיענש מעט או רב לפיכך אמר מי יודע

Who knows whether Gd will regret it? Although we have said that Gd regrets evil, and of this there is no doubt, still, if the sins become many then He will not regret before punishing a little or a lot. Therefore, "Who knows..."

6. Yeshayah 1:11-12

Divine "suffering"

7. Radak 2:17

כי כשהיה רעב בארץ ישראל היו יוצאים רבים ממנה לגור בארץ מצרים ובארץ פלשתים מפני הרעב וזה היה חרפה להם ומושלים בהם גוים בהיותם גרים בארצם:

When there was famine in Israel, many left for Egypt or the Philistines. This was a source of shame, and the nations ruled over the Jews who lived among them.

8. Shemot 32:12; Tehillim 79:10

9. Talmud, Chagigah 13b

וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש להיכן אזל אמר רב יהודה אמר רב שהלך לכבוש את כל העולם כולו תחת נבוכדנצר הרשע וכל כך למה שלא יאמרו אומות העולם ביד אומה שפלה מסר הקדוש ברוך הוא את בניו אמר הקדוש ברוך הוא מי גרם לי שאהיה שמש לעובדי פסילים עונותיהן של ישראל הן גרמו לי

'And I saw a great wind coming from the north...' Where did it go? Rav Yehudah cited Rav, to explain: It went to conquer the world before Nevuchadnezzar. Why? Lest the nations say that Gd gave His children to a lowly nation. Gd declared: What has caused Me to serve idolaters? The sins of Israel!

10. Yeshayah 43:14

2:18-27 The Triangle Healed: Gd returns to the land and to us

11. Midrash, Mechilta d'R' Yishmael Beshalach 3

ר' ישמעאל אומר מה תצעק אלי, בזכות ירושלם אני אקרע להם את הים

R' Yishmael said: 'Why do you cry out to Me? I will split the sea for them in the merit of Yerushalayim.'

12. Talmud, Ketuvot 111a

אמר רב ענן כל הקבור בארץ ישראל כאילו קבור תחת המזבח כתיב הכא מזבח אדמה תעשה לי וכתוב התם וכפר אדמתו עמו
Rav Anan said: All who are buried in Israel are as though they were buried beneath the altar...

13. Talmud Yerushalmi Berachot 9:1

הקב"ה קורא לכל ישראל קרובים הה"ד וירם קרן לעמו
Gd calls all of Israel 'close ones,' as it is written, 'He raises a horn for His [entire] nation.'

14. Talmud, Taanit 5a

משנה עד מתי שואלין את הגשמים רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח רבי מאיר אומר עד שיצא ניסן שנאמר +יואל ב+ ויורד לכם גשם יורה ומלקוש בראשון

אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק, יורה בניסן? יורה במרחשון הוא! דתניא "יורה במרחשון ומלקוש בניסן!" אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: בימי יואל בן פתואל נתקיים מקרא זה דכתיב ביה +יואל א'+ יתר הגזם אכל הארבה וגו'. אותה שנה יצא אדר ולא ירדו גשמים, ירדה להם רביעה ראשונה באחד בניסן, אמר להם נביא לישראל צאו וזרעו, אמרו לו מי שיש לו קב חטים או קבים שעורין יאכלנו ויחיה או יזרענו וימות? אמר להם אף על פי כן צאו וזרעו! נעשה להם נס ונתגלה להם מה שבכתלין ומה שבחורי נמלים. יצאו וזרעו שני ושלישי ורביעי, וירדה להם רביעה שניה בחמשה בניסן. הקריבו עומר בששה עשר בניסן. נמצאת תבואה הגדילה בששה חדשים גדילה באחד עשר יום, נמצא עומר הקרב מתבואה של ששה חדשים קרב מתבואה של אחד עשר יום. ועל אותו הדור הוא אומר +תהלים קכ"ו+ הזרעים בדמעה ברנה יקצרו הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע וגו'

Adar ended without rain, and the first rain fell on the 1st of Nisan. The prophet said to plant, but people replied, 'If one has a *kav* or two of barley, should he eat it and live, or plant it and die?' He replied, 'Plant it anyway!' Miraculously, seeds hidden in walls and anthills were revealed to them, and they planted the 2nd, 3rd and 4th days, and the second rain fell on the 5th of Nisan. They brought the *omer* on the 16th of Nisan...

15. Rashi 2:23

את המורה - את נביאיכם המורים אתכם לשוב אלי כדי לצדק אתכם:

Your prophets, who teach you to return to Me in order to make you righteous.

16. Malachi 3:20

The "northerner"?

17. Talmud, Succah 52a

תנו רבנן ואת הצפוני ארחיק מעליכם זה יצר הרע שצפון ועומד בלבו של אדם והדחתיו אל ארץ ציה ושממה למקום שאין בני אדם מצויין להתגרות בהן את פניו אל הים הקדמוני שנתן עיניו במקדש ראשון והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו וסופו אל הים האחרון שנתן עיניו במקדש שני והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו ועלה באשו ותעל צחנתו שמניח אומות העולם ומתגרה בשונאיהם של ישראל כי הגדיל לעשות אמר אביי ובתלמידי חכמים יותר מכולם

'I will distance the *tzfoni* from upon you' – This refers to the *yetzer hara*, which is hidden in one's heart. 'I have pushed it to a land of desolation,' to a place where there is no one it can attack. 'Its face is to the first sea' – It turned to the first Beit haMikdash, destroying it and killing its scholars. 'And its end to the last sea' – It turned to the second Beit haMikdash, destroying it and killing its scholars. 'And its scent arose and its stink arose' – It left the nations, to attack the 'enemies of' Israel. 'For he did much' – Abbaye said: And most of all to scholars.

18. Talmud, Ketuvot 112b

אמר רב חייא בר אשי אמר רב עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות שנאמר כי עץ נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם
All Israeli non-fruit trees will bear fruit, as it is written, 'For the tree bears fruit...'

19. Bereishit 41:32